

Mestersége kémiatanár – Dr. Schróth Ágnes

Bemutakozás

Hivatalosan Dr. Böddiné dr. Schróth Ágnesnek hívnak, de legtöbbször Schróth Ágnesként ismernek, hiszen így használom a nevem. Pályámat biológia-kémia szakos tanárként a Budakeszi Gimnáziumban kezdtem, majd onnan kerültem jelenlegi iskolámba, mostani nevén az ELTE Trefort Ágoston Gyakorlógimnáziumba. Az első években mindkét szakomat tanítottam, és mindkét tárgyból vezetőtanári megbízást kaptam. A kilencvenes évektől csak kémiát tanítok, kutatótanár vagyok. Hamarosan negyven éve lesz, hogy elkezdtem a pályámat.

Férjem, Böddi Béla professzor, egyetemi tanár az ELTE TTK-n. Egyetemi ismeretség és egyetem alatti házasság a mienk. Két lányunk és jelenleg négy unokánk van. Boldogok vagyunk, mert közel lakunk egymáshoz, így rendszeresen tudunk személyesen is találkozni, az unokáink mindennapjaihoz hozzátartozunk mi, nagyszülők is. Az egyik lányunk a tanári pályát választotta.

Pályám több szakaszból és területből tevődik össze. A kémia tanítása mellett kb. húsz évig voltam és vagyok részese az iskolavezetésnek. A kilencvenes évek eleje óta nagyon fontos számomra az iskolai környezeti nevelés, mai nevén inkább a fenntarthatóságra nevelés. 2002 óta megbízott előadóként környezettan szakmódszertant tanítok a TTK-n.

Munkámban legnagyobb elismerésnek a diákjaim és a szülők szavait, életét tartom. Örülök, mert hivatalos környezetem is ismeri, elfogadja, elismeri a munkámat.

Pro Universitate Emlékérem

Adományozó: ELTE, 2004.

Elismert teljesítmény: iskolaigazgatói tevékenység;

Szürke Puli díj 2007; Fehér Puli díj 2012

Adományozó: Magyar Környezeti Nevelési Egyesület

Elismert teljesítmény: elnöki tevékenység, folyamatos egyesületi munka;

Pro Universitate Emlékérem ezüst fokozat

Adományozó: ELTE. 2009.

Elismert teljesítmény: szakmódszertani oktatói tevékenység;

Rácz Tanár Úr Életműdíj, 2014.

Elismert teljesítmény: kémiatanári tevékenység

Pro Universitate emlékérem arany fokozat, 2016.

Elismert tevékenység: iskolavezetési, egyetemi közéleti tevékenység.

Milyen diák volt? Voltak például csínytevései, kapott-e intőket?

Szerettem iskolába járni, jól ment a tanulás. Mindent csináltam, amit lehetett, sportoltam, versenyeztem, kirándultam, zenéltem, külön nyelvet is tanultam. Szüleim és tanáraink jól eltalálták, hogy kellően legyek terhelve, de ugyanakkor gyerek tudjak maradni. A bölcsődétől az egyetemi menzáig mindent végigjártam, végigvettem, és ezt soha nem éltem meg tragédiának. Az intőig nem jutottam el, valahogy tudtuk a határokat, de ha unatkoztam az órán, akkor elég cserfes voltam, ami néha kiborította a tanárainkat.

Miért választotta a tanári pályát? Miért éppen a kémia tantárgyat választotta?

A tanári pálya úgy természetes jött, bár voltak más gondolataim is. Két nagyanyám szeretett volna tanítónő lenni, de a szegénység miatt nem lehetett. Édesapám Apáczai Csere János díjas tanár volt, édesanyám az ötvenes évek rendszerének köszönhetően nem lehetett tanár, nővérem tanár. Kiváló tanáraink voltak az általános iskolában és a gimnáziumban is. A gimnáziumi tanáraink közül ketten Rácz Tanár Úr Életműdíjat is kaptak, ők iskolateremtők is voltak. A családból és tőlük hoztam tudatlanul is azt, hogy a tanári pálya nem a tanórák leadását jelenti. Ezt soha nem mondták, de így éltek.

Az általános iskolai kémiatanárom vette észre, hogy az egyenletek rendezése milyen gyorsan megy nekem, és elkezdett velem foglalkozni. A gimnáziumban biológia-kémia tagozatra jártam. Mivel matematika-kémia tanár egyetemi szak akkor Budapesten nem volt, így a biológia-kémia szakra felvételiztem. Hétszeres volt a túljelentkezés. A fizika valahogy nem ment. Az egyetem vége felé kacérkodtam a kutatói pályával, de felmértem, hogy egy családban nem jó, ha mindketten a kutatói életet éljük, utazunk stb., és én mindig is szerettem tanítani.

Milyen tervekkel vágott neki a pedagógusi pályának? Mennyiben valósultak meg ezek?

Nagy terveim nem voltak, jó tanár akartam lenni. Inkább ösztönös pedagógusnak tartom magam, mint tudatosnak, aki azért tesz valamit, mert a szakirodalom ezt írja, hogy így kell tenni. Legtöbbször később olvastam róla, hogy mit miért csináltam az adott módon.

Mindig is célom volt, hogy szívesen jöjjenek az óráimra a diákjaim, de legalább ne utálják a kémiát és az óráimat. Ezt könnyű volt elérni az érdeklődő gyerekeknél, de a tanulóknak ez csak kisebb része. A biológiával könnyebb volt a dolgom. Én a mai napig nagyon szívesen megyek be az óráimra, előre tervezem, mit fogok csinálni.

Azt, hogy az elképzeléseim megvalósultak-e, a diákjaim tudják megmondani.

Volt-e az életében tanárpéldakép, aki nagy hatással volt önre?

A családi indíttatás mellett a tatai Eötvös József Gimnáziumban dr. Árendás Vera, dr. Skoflek István, és dr. Kálmán Attila, és mondhatom, minden tanárom. Mind a hárman, három különböző stílusban nagyon keményen oktattak, és ugyanakkor rengeteg pluszt adtak létükkel, az általuk szervezett programokkal. Soha nem prédikáltak, „csak” hitelesek voltak, és ők is keményen dolgoztak velünk együtt.

Mit gondol, mitől jó egy kémiaóra?

Ez a tanári pályám során nagyon sokat változott. Kezdetben, ha jól magyaráztam, bemutattam a kísérleteket, és még kérdéseket is feltettem a diákoknak, azt mondták a szakfelügyelők és a kollegáim, hogy jó órát tartottam. Szerintem ez a diákoknak is jó volt.

A kilencvenes évek közepétől folyamatosan és alapvetően átalakult az óravezetésem. Továbbra is szerepe van a jó tanári magyarázatnak, a tanári kísérleteknek, de a tanulói kísérletek és minden olyan tevékenység, ami a tanuló aktív órai részt vételét igényli, alapvető már a jó kémiaórához. Az utóbbi kb. 5 évben olyan erővel tört be a gyerekek életébe a digitális világ, hogy ennek löktetését fel kell venni oly módon, hogy ugyanakkor az elmélyült tudás megszerzésére is megtanítsuk a diákjainkat.

Ha a diák úgy megy ki az óráról, hogy itt kapott valamit, értelmesen töltötte az idejét, érdemes volt bejönnie, akkor jó volt a kémiaóra. Ennek szintje mindig az adott gyerekcsoport motivációjától, igény szintjétől is függ. Sajnos nem mindig lehet minden diákot bevonni. Nagyon kemény tanári munka, bár látszatra csak a gyerekek dolgoznak az órán.

Őn szerint milyen a „jó” gyerek?

Szélsőséges esetektől eltekintve a gyerekek nagyon visszatükrözik a pedagógust az órákon. Ha látják, hogy a pedagógus keményen dolgozik az órákon, az elvárásai magára nézve is állnak, nem csak a gyerekekre nézve, akkor általában összekapják magukat, és a saját szintjükön teljesítenek. „Jó” gyerek lehet egy közepes eredményt elérő diák is.

Az a gyerek, aki hagyja magát tanítani és hajlandó gondolkodni, dolgozni az órán, már „jó” gyerek a számomra. Ha még ezek mellett szorgalmasan tanul, érdeklődik, kémiából akar továbbtanulni: már „álom” gyerek.

Van kedvenc anyaga vagy kedvenc kísérlete? Miért éppen az?

Ha csak egyetlen (vagy néhány) kémiaórát tarthatna, arra milyen témát választana?

Ez a két kérdés nálam összeér. Kedvenc témám a víz, és a természetes vizek vizsgálata, az ionkimutatások. Ebben a témában elmélyedni szakkörön, fakton, nyári táborokban lehet.

Olyan témát választanék, ami a környezetünk és egyben a jövőnk iránti felelősség felébresztését (erősítését) segítené. Létkérdésekről: a termőföld, a vizek, a levegő tisztaságának megőrzéséről, az energiaforrások takarékos felhasználásáról, a jövő nemzedék (tanítványaink gyerekei!) iránti felelősség kérdéseiről beszélgetnénk.

Volt-e olyan pillanat vagy esemény a pályáján, amit különösen emlékezetesnek tart?

Talán amikor a Rátz Tanár Úr Életműdíjat az Akadémián átvehettem. Egyetlen dolog hiányzott, hogy szüleim nem élhették meg.

Amikor férjem egyéves ösztöndíjat kapott Svédországba, és családosan ki tudtunk menni. Az osztályomnak a negyedik gimnáziumi éve következett, és volt, akinek ötödikes kora óta osztályfőnöke voltam. A család mellett döntöttem, és mentünk mind a négyen. (Amúgy mindig csak a férjem ment a külföldi kutató útjaira.) A húszéves osztálytalálkozón, amikor az akkori magammal egyidősek voltak a volt tanítványaim, és az átlag három gyerek volt az osztályban, azt mondták, hogy jól döntöttem, ők is ezt tennék mostani fejükkel.

Hogyan látja a kémiaoktatás jelenlegi helyzetét?

A kémia, a vegyipar a mindennapi életben nagyon fontos szerepet játszik. Meg kell mutatni a diákoknak, hol van jelen az életükben, miként kell bánni ezekkel az anyagokkal, dolgokkal. Emellett logikus, természettudományos gondolkodásra kell nevelni őket, hogy mielőtt valamit elhisznek, gondolják azt végig.

Objektív dolog, hogy kevés a kémiatanár, magas az óraszám. A kémiatanárok egy része sajnos nem eléggé tartja fontosnak, hogy a diákok kísérletezzenek, saját tapasztalatokat szerezzenek. Erről csak onnan van információ, hogy sokféle szakos hallgató hospitál az óráimon, és ők mondják. Sajnos laboránsok nem minden iskolában dolgoznak, akik tudnák segíteni ezt a területet. Nagyon kevés eszközzel is rengeteg mindent meg lehetne csinálni. Saját tapasztalatom, hogy a kétezres években a digitális technika betörése volt a csoda a kémiaórákon. A mai gyerekeknek a virtuális világ természetes közegük, így a legegyszerűbb tényleges tapasztalatnak, kézzel fogható, látható dolognak örülnek, megfogja őket. Az, ami a pályám elején természetes volt egy diák számára, a mai gyerekek jó részének élmény. Persze a majd negyven évvel ez előtti diákokkal még sejtésünk sem volt olyan technikai dolgokról, amik ma természetesek a kémiaoktatásban.

Azt az ismeretanyagot, amit a nyolcvanas, kilencvenes években tanítottunk, ma már nem lehet tanítani, és nem is szükséges. Így utólag belegondolva akkor sem biztos, hogy szükséges és jó volt mindenki számára. Sajnos, amíg a mindennapokban a természettudományhoz

kapcsolódó dolgok növekednek, a közoktatásban ezek visszaszorítása játszódtott le.

Szerintem mindenképpen arra kell törekedni, hogy minél inkább kísérleti tapasztalatokkal, a diákokat a közös gondolkodásba bevonva, a lehető legnagyobb interaktivitással teljenek a kémiaórák. Pontosan tudni kellene, hogy a mai gyerekek mely korosztályának, milyen absztrakciós szinten lehet tanítani. A gyerek egy darabig próbál igazodni, de a folyamatos kudarcok, az anyag meg nem értése esetén elveszti a kedvét, a motivációját.

Mivel foglalkozik legszívesebben, amikor éppen nem dolgozik? Mit osztana meg a munkáján kívüli életéből?

Nagyon szeretek uszodába menni. A vízi torna a kedvenc sportom, amit magam is igyekszem művelni. A másik „sportom” a rejtvényfejtés, amit bárhol, bármikor szívesen csinálok.

Jelenleg az iskolai munkám nagyon leköt, a fennmaradó időmet a család, az unokák teszik ki. Ez nem panasz, ez jó „probléma”. Több időt szeretnék, olvasásra, színházra, rendezvények látogatására tölteni, és ezt meg is fogom oldani.

Mit tanácsolna a kezdő tanároknak, vagy azoknak, akik tanári pályára készülnek?

Vezetőtanárként nagyon sok tanácsot adtam már nagyon sok kezdő tanárnak. Szerintem ezt egyénre szabottan lehet igazán megtenni.

Általánosan csak annyit, hogy csak akkor menjen erre a pályára, ha a gyerekekért tud haragudni, nem a gyerekekre. Ha nem szívesen megy be már az órákra, akkor sürgősen pályát kell módosítani, mert ezt a gyerek rögtön leveszi, és innen indul az ördögi kör. Nem lesz öröme a munkájában, és akkor a gyerekeknek sem lesz öröme az órákban, „rossz” gyerek lesz stb.. Természetesen vannak az életben rossz napok, rossz periódusok, amikor nehezebb.

Milyen tervei vannak az elkövetkezendő évekre?

Hamarosan nyugdíjba megyek, és nyugdíj mellett pár évig tervezem még, hogy kisebb óraszámmal tanítok. Szeretnék pont annyit dolgozni, amennyi jólesik, mert úgy érzem, mindig ennél többet sikerült vállalnom, illetve mindig megtaláltak a feladatok.